

Hallitus § 66 15.06.2021

Lipputilihanke: Siirtymävaiheen muutokset tariffissa ja palvelukonseptin rajaukset

263/02.08.02/2020 [Lippu- ja maksujärjestelmän visiotyö]

Hallitus § 66

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Osastonjohtaja Mari Flink, p. 040 715 0440

HSL:n hallitus käynnisti kokouksessaan 26.5.2020 § 100 joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmän visiotyön, jonka tavoitteena on siirtää HSL erillisistä matkakortin ja sovelluksen taustajärjestelmistä uuteen yhteiseen tilipohjaiseen palveluun. Uusi palvelu mahdollistaa lähimaksamisen kaikissa joukkoliikennevälineissä, maksukortit kausilippujen tunnisteina, täysin digitaalisen asiakaspalvelun sekä uudenlaiset lipputuotteet ja hinnoittelun, joiden avulla HSL pystyy vastamaan muuttuneisiin liikkumistarpeisiin. HSL:n tavoitteena on yksinkertainen, selkeä ja houkutteleva lippuvalikoima, joka edistää joukkoliikenteen käyttöä. Visiotyössä on seuraavat kokonaisuudet:

- A. Tulevaisuuden tariffimalli, lipputuotteistus ja maksutavat eri palvelukanavissa.
- B. Toteutuskelpoiset tunnisteteknologiat, -laitteet ja tunnisteet joukkoliikenteessä, joilla mahdollistetaan entistä sujuvamat matkat.
- C. Nykyisten LIJ-taustajärjestelmien alasajo ja toimintojen siirrot uuteen taustaan.
- D. Tulevat infrahankinnat, liikenteen kilpailutukset ja joukkoliikenteen myyntikaluston uudistaminen suhteessa liikenteen palvelumuutoksiin.

Tulevaisuuden palvelukonseptin rajaukset

Visiotyössä on tutkittu erilaisia vyöhykehinnoittelumalleja, hintakattotoiminnallisuuksia (capping) ja kilometripohjaista hinnoittelua. Työ käynnistyi syksyllä 2020 ja jatkuu tämän vuoden ajan. Kevään 2021 selvitysten perusteella omavyöhykemalli, jossa kuluttaja itse valitsee oman matkustusalueensa, on osoittautunut monimutkaiseksi, vaikeasti hahmotettavaksi ja teknisesti vaikea toteuttaa. Omavyöhykemallia esitetään jätettäväksi pois jatkotarkasteluista. Muiden mallien osalta analyysia jatketaan ja tulokset esitellään hallitukselle syksyllä 2021. Tavoitteena on, että lopullisesta hinnoittelumallista lipputilipalvelussa päätetään keväällä 2022.

Siirtymävaiheen suunnitelma

Osana visiotyötä on työstetty siirtymävaiheen suunnitelmaa, jossa on kuvattu, miten nykyiset palvelut vaihtuvat tilipohjaisiin palveluihin. Ensimmäisessä vaiheessa Suomenlinnan lautan lähimaksu siirretään tilipohjaiseen taustaan syksyllä 2021. Kesällä 2022 HSL tuo pilottivaiheen tilipohjaisen kausituotteen tarjolle HSL.fi:hin. Lukija-asennusten edetessä lähimaksun käyttöönotto laajenee raitiovaunuihin, metroon ja kehäradalle vuoden 2022 aikana. Keväällä 2023 lähimaksu toimii kaikissa HSL-alueen liikennevälineissä ja tilipohjainen lipunmyynti laajenee HSL.fi:ssä maksukortille ja HSL-kortille kaikkiin tuotteisiin. Arvon myynti HSL-kortille ja lipunmyynti automaateilla päättyy keväällä 2023. Tilipohjainen lipunmyynti käynnistyy mobiilikanaavissa HSL-sovelluksessa, työmatkapalvelussa ja OpenMaasissa syksyllä 2023.

Hallitus

§ 66

15.06.2021

Opiskelijalipun keskittäminen HSL-sovellukseen

Tampereella opiskelijalipun voi hankkia vain mobiilisti. Uudistus tehtiin osana lippu-uudistusta. Digitaalisen siirtymän tukemiseksi esitetään vastaavaa uudistusta HSL-alueelle. Opiskelija-alennusten vuotuinen hallinnointi ja päivittäminen HSL-kortille kuormittaa palvelupisteitä syksyisin. Alennuksen keskittäminen HSL-sovellukseen vähentää palvelupisteiden kuormaa ja tarjoaa paremman asiakaskokemuksen, kun opiskelijoiden ei tarvitse hakea joka vuosi erikseen päivitystä HSL-kortille. HSL-sovellukseen opiskelijaoikeus päivittyy automaattisesti suoraan Opetushallituksen digipalvelusta.

Opiskelijoiden alennusoikeus myönnetään 1.8.2021 alkaen seuraavin kriteerein:

- Opiskelija-alennus myönnetään opiskelijoille, joiden opiskelijaoikeus voidaan tarkistaa suoraan Opetushallituksen digipalvelusta (ainakin lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa opiskelevat), vain HSL-sovellukseen 1.1.2022 alkaen. Ko. ryhmälle myönnetään opiskelijaoikeus HSL-kortille korkeintaan 31.1.2022 asti.
- Opiskelijat, joiden opiskeluoikeutta ei voida tarkistaa suoraan Opetushallituksen digipalvelusta, voivat edelleen hankkia alennusoikeuden HSL-kortille palvelupisteistä.

Opetushallituksen digipalvelusta voidaan tarkistaa lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa opiskelevien opiskelijaoikeus. Tällä hetkellä digipalvelun kautta ei pysty tarkistamaan kansanopistoissa ja valmentavissa opinnoissa opiskelevien tai opiskelijoiden, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta, opiskelijaoikeutta. Muutokset digipalvelun kattavuuteen ovat kuitenkin mahdollisia.

Hallintosäännön 7 §:n kohdan 6 mukaan hallitus päättää lippujärjestelmän periaatteista sekä alennuslippujen myöntämisperusteista.

Ehdotus

Hallitus päättää

- a) hylätä Omavyöhykemallin tariffityön jatkovalmistelusta;
- b) hyväksyä selostusosan mukaisen siirtymävaiheen suunnitelman;
- c) keskittää opiskelijalipun HSL-sovellukseen vuoden 2022 alusta selostusosan mukaisesti; sekä
- d) ajaa automaattiverkon alas, lopettaa nykyiseen matkakorttijärjestelmään perustuvan myynnin ja lakkauttaa arvotuotteen tilipohjaisen palvelun käyttöönoton yhteydessä.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen, joka kuului seuraavasti: lisätään seuraava lause päätösehdotukseen "Lisäksi hallitus päättää valtuuttaa toimitusjohtajan täsmentämään b), c) ja d) -kohtien mukaisia suunnitelmia

Hallitus § 66 15.06.2021

sekä päättämään tilipohjaisen palvelun käyttöönoton tarkemmasta aikataulusta." Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Hallitus päätti

- a) hylätä Omavyöhykemallin tariffityön jatkovalmistelusta;
- b) hyväksyä selostusosan mukaisen siirtymävaiheen suunnitelman;
- c) keskittää opiskelijalipun HSL-sovellukseen vuoden 2022 alusta selostusosan mukaisesti; sekä
- d) ajaa automaattiverkon alas, lopettaa nykyiseen matkakorttijärjestelmään perustuvan myynnin ja lakkauttaa arvotuotteen tilipohjaisen palvelun käyttöönoton yhteydessä.

Lisäksi hallitus päätti valtuuttaa toimitusjohtajan täsmentämään b), c) ja d) -kohtien mukaisia suunnitelmia sekä päättämään tilipohjaisen palvelun käyttöönoton tarkemmasta aikataulusta.

Hallitus

§ 66

15.06.2021

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 66**Oikaisuvaatimusohje**

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen (kuntalaki 134 §).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Hallitus

§ 66

15.06.2021

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.